

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lausuntopyyntöne 20.4.2022, VN/12019/2022

Maahanmuuttoviraston lausunto kausityöasetuksen muuttamisesta

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi työ- ja elinkeinoministeriössä valmisteltavasta niin sanotun kausityöasetuksen (VNA 966/2017) muutoksesta. Asetuksella ohjataan niin sanotun kausityölain (907/2017) soveltamisalaa ja sen mukaiseen maatalouden käsitteeseen lisättäisiin nyt luonnontuotteiden keruu. Muutoksella varauduttaisiin tilanteisiin, joissa luonnontuotteiden keruu olisi järjestetty työsopimussuhteiseksi. Työsuhteiselle luonnontuotteiden kerääjälle voitaisiin myöntää kausityöviisumi, jonka myöntäisi Suomen edustusto. Ministeriön arvion mukaan kausityöviisumi olisi eri viranomaisten toimivaltojen ja resurssien kannalta parempi vaihtoehto kuin työntekijän oleskelulupa.

Muutoksen taustalla on thaimaalaisten luonnonmarjojen kerääjien muuttunut tilanne, sillä he toimivat jatkossa työsuhteessa. Käytännössä jäisi kuitenkin nähtäväksi, yleistyisikö luonnontuotteiden keruu työsuhteessa myös muiden kansalaisuuksien ja muiden luonnontuotteiden kohdalla.

Muutosta koskevassa muistiossa painotetaan kausityöviisumia, mutta Maahanmuuttovirasto toteaa muutoksen mahdollistavan kaikkien kausityöhön oikeuttavien lupien myöntämisen työsuhteisille luonnontuotteiden kerääjille. Oletettavasti edustuston myöntämä kausityöviisumi olisi ainakin alkuvaiheessa yleisin lupatyyppi, mutta yksittäisessä tapauksessa myös Maahanmuuttoviraston myöntämä kausityötodistus tai kausityöoleskelulupa voisi tulla kysymykseen. Muutos myös koskisi thaimaalaisten lisäksi kaikkia muitakin kolmansien maiden kansalaisia.

Muistiossa on maininta, että thaimaalaiset koordinaattorit toimisivat thaimaalaisten luonnonmarjojen kerääjien työnantajina. Tältä osin on huomioitava, että kausityölain 3 §:n 3 kohdan mukaan työnantajan on oltava Suomeen sijoittautunut. Koordinaattoreiden on siis järjestettävä toimintansa siten, että edellytys Suomeen sijoittautumisesta täytyy. Lähetettyihin työntekijöihin kausityölakia ei 1 §:n 3 momentin mukaan sovelleta.

Muistiossa mainitaan, että koordinaattorin työnantajakyky voisi lisätä hylkääviä päätöksiä, mikäli kausityöhön oikeuttavavan luvan sijaan haettaisiin työntekijän oleskelulupaa. Tältä osin Maahanmuuttovirasto katsoo, että

samankaltaista työnantajakyvyn selvittämistä ja arviointia olisi kausityölain 7 ja 8 §:n mukaan suoritettava myös kausityöhön oikeuttavaa lupaa koskevassa asiassa, kausityöviisumi mukaan lukien. Työnantajakyvyn vaikutukset lupaa asiaan eivät siis merkittävästi poikkeaisi.

Luonnontuotteiden keruun käsite (toimiala A02300) kattanee polttopuuta lukuun ottamatta kaikenlaiset luonnontuotteet, esimerkiksi villiyltten, puun lehtien, luonnon kukkien, juurien ja jäkälän keruun. Selvyyden vuoksi olisi aiheellista kirjoittaa auki myös muutosta koskevaan muistioon, ettei kyse ole pelkästään luonnonmarjojen keruusta.

Mikäli työsuhteessa tapahtuva luonnontuotteiden keruu jatkossa yleistyy, se olisi omiaan vaikuttamaan myös Maahanmuuttoviraston työmäärään, sillä viraston käsiteltäväksi voisi tulla kerääjien kausityötodistusta ja kausityöoleskelulupaa koskevia hakemuksia. Näiden hakemusten käsittelyä Maahanmuuttovirasto ennakoi haastavaksi varsinkin sen selvittämisessä, täyttyvätkö todella työsuhteen tunnusmerkit. Myös erilaiset työehtojen noudattamista koskevat epäselvyydet voisivat aiheuttaa merkittävästi lisäselvitystarpeita, niin ensimmäistä lupaa haettaessa kuin sen jälkeenkin, ja siten hidastaa hakemusten käsittelyä. Varsinkin alkuvaiheessa muutos lisännee myös Maahanmuuttovirastoon tulevia tiedusteluja sekä neuvonnan ja tiedottamisen tarvetta.

Apulaispäällikkö,

ylivohtajan sijainen

Elina Immonen

Erityisasiantuntija

Janne Kinnunen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 29.04.2022 klo 09:28. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu TEM, hallitusneuvos Olli Sorainen

Tiedoksi Maahanmuuttoviraston lupa- ja kansalaisuusyksikön johtaja, oikeus- ja maatietoyksikön johtaja, työ ja opiskelu -vastualueen johtaja, kausityö-tulosalueen johtaja, oikeuspäälliköt, johtava asiantuntija